

کدام بیت‌ها فاقد نقش تبعی است؟

- (الف) چه نماز باشد آن را که تو در خیال باشی / تو صنم نمی‌گذاری که مرا نماز باشد
(ب) تو خود وصال دگر بودی ای نسیم وصال / خطا تگر که دل امید در وفای تو بست
(ج) گل صد برگ ز صد برگ نهد خوش خوانی / تا در آن خوان به نوا بلبل خوش خوان باشد
(د) آمد شدن تو اندرین عالم چیست؟ / آمد مگسی پدید و ناپیدا شد
(ه) خرّم آن روز که بازآیی و سعدی گوید: / آمدی وه که چه مشتاق و پریشان بودم

(۴) الف، ب

(۳) ج، د

(۲) ب، ج

(۱) الف، هـ

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دو بیت «ج»، «د»، نقش تبعی وجود ندارد.

بیت «ج»: «صد برگ» اول: صفت برای گل / «صد برگ» دوم: متمّم / «خوان» مصراع اول: مفعول برای فعل (نهد) /

«خوان» در مصراع دوم: متمّم / خوش خوان: صفت بلبل

الف) صنم ← بدل از تو

ب) خود ← بدل از تو

ه) پریشان ← معطوف

در کدام گزینه تعداد ترکیب‌های اضافی در کمانک روبه‌روی بیت نادرسیت است؟

(۱) بندبرپای تحمل چه کند گر نکند / انگبین است که در وی مگسی افتاده است (یک)

(۲) گر تشنگان بادیه را جان به لب رسد / تو خفته در کجاوه به خواب خوش اندری (دو)

(۳) نه من از دست نگارین تو مجروحم و بس / که به شمشیر غمت کشته چو من بسیارند (سه)

(۴) بند هم غم‌های جهان بر دل من بود / در بند تو افتادم و از جمله برستم (چهار)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه «۱»، ترکیب اضافی به کار نرفته است و «پای تحمل» به شکل اضافی خوانده

نمی‌شود چرا که معنی و مفهوم بیت دچار اشکال می‌گردد: انسان بندبرپای (گرفتار) اگر تحمل نکند چه کند؟

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: ۱- جان تشنگان ۲- تشنگان بادیه

گزینه «۳»: ۱- دست تو ۲- شمشیر غم ۳- غم تو

گزینه «۴»: ۱- بند غم‌ها ۲- غم‌های جهان ۳- دل من ۴- بند تو

در کدام بیت، فعل «مجهول» به کار رفته است؟

۱) به آوردگه دست او خسته گشت / به چشمش همی تیره شد روی دشت

۲) چون ریشه سر کسی که سرگشته شود / به زان نبود که با سر رشته شود

۳) نزدیک دهن شکسته شد جام / پالوده که پخته بود شد خام

۴) خوش آن که وصال تو میسر شده باشد / چشمم به جمال تو منور شده باشد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «شکسته شد» فعل مجهول است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: «خسته» و «تیره» مسند هستند.

گزینه ۲: «سرگشته» مسند است. «شود» در مصراع دوم، به معنای «رود» فعل ناگذر است.

گزینه ۴: «میسر» و «منور» مسند هستند.

پسوند «ان» در همه گزینه‌ها به جز گزینه کاربرد دوگانه‌ای دارد.

۱) افزون ز گه کوهان او از عاج تر دندان او / از تیرها مژگان او از نوک سوفارش دهان

۲) چون بساط خسروان است از طرایف بوستان / چون درفش کاویان است از جواهر میوه‌دار

۳) گر شبانگه نشود دیده ابری گریان / بامدادان به چمن غنچه خندان‌ی نیست

۴) چه سازد با دل افسردگان شور نوای من / نمک در دیده غافل‌نهادان خواب می‌گردد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پسوند «ان» در واژه‌های «دل افسردگان» و «غافل‌نهادان» نشانه جمع است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: در «کوهان» نشانه شباهت و همانندی / در «مژگان» نشانه جمع

گزینه «۲»: در «خسروان» نشانه جمع / در «کاویان» نشانه نسبت

گزینه «۳»: در «گریان و خندان» نشانه صفت‌ساز / در «بامدادان» نشانه زمان

در ابیات زیر مجموعاً چند غلط املائی وجود دارد؟

«چو هست قرب حقیقی چه غم ز بعد مزار / نظر به غربت یار است نی به قرب دیار

رسید عمر به پایان و داستان فراق / ز حد گذشت و به پایان نمی رسد طومار

بکش جفای رقیب از حبیب می خواهی / کنار گل نبری گر کنی کناره ز خوار

چه هجر و وصل مساوی است در حقیقت عشق / اگر ز هجر بسوزی بساز و وصل انگار»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت اول: شاعر می گوید: وقتی در حقیقت، قرب و نزدیکی هست، چه اندوهی از بُعد

(دوری) است؟ نظر ما به قربت (نزدیکی) یار است و نه به نزدیکی دیار.

بیت سوم: شاعر می گوید: اگر از خار (تیغ گل) دوری کنی، به گل نمی رسی.

در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد؟

(۱) در آینهٔ عقل جز صورت صدق و جمال صواب نتوان دید، که عقل مشعلهُ طریق و قائد توفیق است و هر که را زیور عقل شریف ندادند بار تکلیف بر وی ننهادند.

(۲) به کرم و صیادت و مردمی و مروّت آن لایق‌تر که سخن مرا باور داری و حکما گویند که دوستی میان ابرار و مصلحان زود استحکام پذیرد و دیر منقطع گردد.

(۳) گفت ای خواجه از دست تو شیرین و چرب بسیار خوردم. شرم داشتم که بدین قدر تلخی از خود، اثر کراهیت ظاهر کنم. خواجه گفت: چون شکر نعمت چنین می‌گزاری تو را در بندگی نگذارم.

(۴) و هر که از حمیّت و غیرت بهره ندارد از قبیل بهایم بود و از شرف انسانیّت محروم. و این حکایت بر اختلاف طبایع آدمیان دلیلی واضح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. واژهٔ غلط و املائی درست آن: صیادت ← سیادت

ترتیب توالی ابیات به لحاظ داشتن هم‌خانواده‌های «مستقر، متمکن و عماد» در کدام بیت‌ها درست آمده است؟

(الف) کجا رسم به مکانی که پشه نتواند / که در نشیمن سیمرخ آشیانه کند

(ب) چو بر زمانه به هر حال اعتمادی نیست / نه عاقل است که او تکیه بر زمانه کند

(ج) ناوک‌اندازان چشم ترک‌تازت از چه روی / بر کمان‌سازان ابرویت کمین‌بازی کنند

(د) شد کاروان و خون دل بی‌قرار ما / رفت از قفای محمل و ما را خبر نکرد

(۱) الف، ب، د

(۲) د، ج، ب

(۳) د، الف، ب

(۴) ج، د، ب

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. به ترتیب بیت «د»: بی‌قرار / بیت «الف»: مکان / بیت «ب»: اعتماد

در کدام گزینه معنی همه واژه‌ها درست است؟

(الف) (گشمن: انبوه)، (الحاح: اسرار)

(ب) (ملامت: سرزنش)، (کوشک: قصر)

(ج) (طوع: فرمانبری)، (وبال: گناه)

(د) (محمل: مهد)، (دها: هوش)

(۱) د، ج

(۲) ج، ب

(۳) الف، ج

(۴) ب، د

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معنای صحیح واژگان نادرست:

(الف) الحاح: اصرار، درخواست کردن (اسرار: رازها)

(ب) ملامت: آزرده‌گی، ماندگی، به ستوه آمدن (ملامت: سرزنش)

معنای واژگان «اعانت، مخاصمت، انضمام» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) یاری، دشمنی، ضمیمه کردن، بهره‌ور

(۲) یاری دادن، دشمن، ضمیمه شده، تنگنا

(۳) پشتیبانی، خصومت، نکوهش کردن، بهره‌ور

(۴) توجه کردن، خصومت، پیوستن، تنگنا

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اعانت: یاری دادن، یاری / مخاصمت: دشمنی، خصومت / انضمام: ضمیمه کردن /

محظوظ: بهره‌ور

کدام بیت‌ها با متن زیر ارتباط معنایی دارند؟

«هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی، و من از آن تو» /

این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند»

(الف) سخن عشق نشاید بر هر کس گفتن / مهر را گرچه محال است به گل بنهفتن

(ب) یک قصه پیش نیست غم عشق وین عجب / کز هر زبان که می‌شنوم نامکرر است

(ج) کهن شود همه کس را به روزگار ارادت / مگر مرا که همان عشق اول است و زیادت

(د) ای که گفتم سخن عشق نشاط آرد و مستی / لب فروبند کزین قصه به جز غصه نزاید

(ه) هر جا که می‌روم همه گفت و شنفت توسطت / زیرا که ذکر دوست مکرر نمی‌شود

(۴) ج - ه

(۳) ب - د

(۲) ب - ه

(۱) الف - ج

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک متن صورت سؤال و ابیات «ج» و «ه»: یاد معشوق و عشق به او

هرگز برای عاشق واقعی، تکراری و کهنه نمی‌شود.

مفهوم بیت «الف»: توصیه به پنهان داشتن راز عشق

مفهوم بیت «ب»: قصه عشق هیچ‌گاه تکراری نمی‌شود.

مفهوم بیت «د»: غم‌انگیز بودن قصه عشق

مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) نیست ممکن که ز یک دست صدا برخیزد / یار اگر یار نباشد چه کند یاری بخت؟
- ۲) می دهد تشریف هیبت عاجزان را اتفاق / مور چون پیوست با هم مار پیدا می شود
- ۳) اتفاق رهروان با هم دعای جوشن است / در بیابان طلب از کاروان بیرون میا
- ۴) اقبال روزگار به بخت است و اتفاق / دولت به التماس به کس رو نمی کند

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت گزینه «۴»: سعادت آدمی به تقدیر و سرنوشت بستگی دارد. مفهوم مشترک ابیات مرتبط: اتحاد و همدلی و همکاری رمز پیروزی و موفقیت است.

مفهوم بیت «بلند آن سر که او خواهد بلندش / نژند آن دل که او خواهد نژندش» با کدام گزینه متناسب است؟

(۱) به خود آنجا کسی نداند رفت / به خدا باشد از تواند رفت

(۲) او شوی گر ز خود فنا گردی / تو نمایی، چو آشنا گردی

(۳) تو از او وقت حاجت او را خواه / کاو نماید به هر مرادت راه

(۴) گر بخواند، جدا ندانی شد / ور براند، کجا توانی شد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این مفهوم که عزت و ذلت به دست خداست، پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۴»

است.

مفهوم کدام گزینه با بیت «کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلق خدای» در تقابل است؟

(۱) ز نیکی به نیکی رسد مرد از آن / که هر کس که او گل کند گل خورد

(۲) یکی جز به نیکی جهان نسپرد / همی از نژندی فروپژمرد

(۳) که نیکی ست اندر جهان یادگار / نماند به کس جاودان روزگار

(۴) تو نام ما به کار خیر بفروز / که نیکی مرد را فرخ کند روز

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت صورت سؤال، شاعر معتقد است که کسی در دو جهان نیکی می بیند که نیکی کند،

اما شاعر در گزینه «۲» معتقد است کسانی هستند که فقط نیکی می کنند اما غم و اندوه می بینند.

تشریح گزینه های دیگر

گزینه «۱»: نیکی کردن باعث نیکی دیدن است.

گزینه «۳»: هر انسانی روزی از دنیا می رود، اما نیکی ها به یادگار می مانند.

گزینه «۴»: نیکی کردن انسان را به خوشبختی می رساند.

کدام بیت با سایر ابیات قرابت معنایی ندارد؟

۱) سال‌ها باید که تا یک قطره آب / در بن دریا شود درّ خوشاب

۲) نقش او باشد چو بردارد نقاب / هر خیالی را که می‌بینی به خواب

۳) اصل جوهر دان و گوهر فرع او / اصل و فرع ما بود درّی نکو

۴) قطره و دریا به نزد ما یکی است / بشنو از ما قطره و دریا یکی است

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابیات مرتبط‌بیانگر این نکته هستند که انسان عارف از هستی چیزی جز خدا نمی‌بیند. این

ابیات به اصل توحید اشاره دارند. مفهوم بیت گزینه «۱» این است که رسیدن به کمال نیازمند پختگی و صبوری است.

به ترتیب هر کدام از ابیات زیر بیانگر کدام وادی از هفت وادی است؟
الف) تشنگان گر آب جویند از جهان / آب جوید هم به عالم تشنگان
ب) داد سر آن بود به دین داری / که به جان پیش حق فرود آری
ج) گر هزار است و هزار هزار / او یکی بود به شمار
د) گر شد اینجا جزو و کل کلی تباه / کم شد از روی زمین یک برگ کاه

(۲) حیرت، فقر، طلب، معرفت

(۱) طلب، فنا، توحید، استغنا

(۴) طلب، فقر، توحید، عشق

(۳) معرفت، فنا، عشق، توحید

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت‌های صورت سؤال، به ترتیب، به مفاهیم طلب، فنا، توحید و استغنا اشاره دارند.

در انتهای داستان «منطق الطیر» عطار، مرغانی را که به کوه قاف رسیدند، خواب در ربود. کدام گزینه دربردارنده مفهومی است که سروش غیبی در خواب به آنها گفت؟

۱) چو آن مه یار اغیار است گرد او مگرد ای دل / چرا پروانه باید شد برای شمع محفل‌ها

۲) این جاست یار گمشده گرد جهان مگرد / خود را بجوی «سایه» اگر جست‌وجو کنی

۳) ای دل تو راست عشرت و عیش همه جهان / دیگر مگرد گرد در عشق، هان و هان

۴) جان غریب اندر جهان مشتاق شهر لامکان / نفس بهیمی در چرا چندین چرا باشد چرا؟ (بهیمی: حیوانی)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وقتی مرغان به کوه قاف رسیدند، سروش غیبی در خواب به آنها گفت: «در خویشتن بنگرید، سیمرخ حقیقی همان شما هستید.» این مفهوم در گزینه «۲» نیز تکرار شده است که حقیقت یار درون وجود هر کس است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: وقتی یار، همنشین بیگانگان است، باید او را فراموش کرد.

گزینه «۳»: عیش و عشرت در جهان برای تو فراهم است، پس عشق را که پر از سختی است، رها کن.

گزینه «۴»: روح انسان، مشتاق بازگشت به عالم معناست و انسان نباید اسیر خواسته‌های نفسانی و مادیات دنیا شود.

در کدام گزینه هر دو نوع پیوند (وابسته‌ساز و هم‌پایه‌ساز) وجود دارد؟

(۱) دلم از وحشت زندان سکندر بگرفت / رخت بربندم و تا ملک سلیمان بروم

(۲) رند و دردی کش و مستم چه توان کرد چو هستم / برمن ای اهل نظر عیب مگیرید که مستم

(۳) گدای میکده‌ام لیک وقت مستی بین / که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم

(۴) تا ز میخانه و می نام و نشان خواهد بود / سر ما خاک ره پیر مغان خواهد بود

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پیوند وابسته‌ساز: که

پیوند هم‌پایه‌ساز: لیک

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: پیوند هم‌پایه‌ساز: و («تا» حرف اضافه است نه پیوند وابسته‌ساز)

گزینه «۲»: پیوند وابسته‌ساز: چو و که («و» حرف عطف است نه پیوند هم‌پایه‌ساز)

گزینه «۴»: پیوند وابسته‌ساز: تا («و» حرف عطف است نه پیوند هم‌پایه‌ساز)

در کدام گزینه هر دو نوع حذف فعل (به قرینه لفظی و به قرینه معنوی) دیده می‌شود؟

۱) لبث شکر به مستان داد و چشمت می به میخواران / منم کز غایت حرمان نه با آنم نه با اینم

۲) در خامشی است تابش خورشید بی حجاب / خاموش کاین حجاب ز گفتار می‌رسد

۳) هزار دشمن اگر بر سرند سعدی را / به دوستی که نگوید به جز حکایت دوست

۴) عاشقان را چه غم از سرزنش دشمن و دوست / یا غم دوست خورد یا غم رسوایی را

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حذف فعل به قرینه معنوی: عاشقان را از سرزنش دشمن و دوست چه غم (است)

حذف فعل به قرینه لفظی: یا غم دوست خورد یا غم رسوایی را (خورد)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: حذف فعل به قرینه لفظی: لبث شکر به مستان داد و چشمت می به میخواران (داد)

گزینه «۲»: حذف فعل به قرینه معنوی: خاموش (باش) کاین حجاب ...

گزینه «۳»: حذف فعل به قرینه معنوی: به دوستی (سوگند می‌خورم) که ...

در کدام گزینه «نقش تبعی» به کار رفته است؟

(۱) همه اشکم، همه آهم، همه دردم، همه داغم / که چرا روشن از آن چهره نگر دید چراغم

(۲) پای ما بر سر گنج و ز پریشان نظری / چشم بر کاسه در یوزه سایل داریم

(۳) ما لب خشک قناعت لب نان می دانیم / دست شستن ز طمع آب روان می دانیم

(۴) دل ما سوختگان را زده شیرینی جان / دم آبی طمع از تیغ شهادت داریم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شیرینی جان، دل ما سوختگان (بدل) را زده است.

تعداد وابسته‌های پیشین و پسین در کدام گزینه برابر است؟

(۱) زین واقعه هیچ دوست دستم نگرفت / جز دیده که هر چه داشت در پایم رفت

(۲) مست شوقیم درین دشت ز سرگردانی / گردبادیم و همین گردش سر ساغر ماست

(۳) گذشتن از جهان ناید به پای همت هر کس / نباشد هیچ معجز بهتر از تجرید عیسی را

(۴) یک دل بیدار در نه پرده افلاک نیست / پرده خواب است گویا پرده این سازها

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وابسته‌های پیشین: هر - هیچ (۲ مورد) / وابسته‌های پسین: پای همت - همت هر کس (۲ مورد)

تشریح گزینه‌های دیگر

(۱) وابسته‌های پیشین: این - هیچ - هر (۳ مورد) / وابسته‌های پسین: «م» در «دستم» - «م» در «پایم» (۲ مورد)

(۲) وابسته‌های پیشین: این - همین (۲ مورد) / وابسته‌های پسین: شوق - سر - ما (۳ مورد)

(۴) وابسته‌های پیشین: یک - نه - این (۳ مورد) / وابسته‌های پسین: دل بیدار - پرده افلاک - پرده خواب - پرده ساز

(۴ مورد)

آرایه‌های همهٔ گزینه‌ها تماماً در بیت زیر وجود دارند، به جز

«رهروان را چشم شور صبح می‌سازد خنک / زین سبب این راه را مردان به شب‌ها می‌روند»

(۱) تضاد - تشخیص (۲) استعاره - حسن تعلیل (۳) مجاز - ایهام (۴) کنایه - مراعات نظیر

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. صبح، شب: تضاد / چشم صبح: استعاره، تشخیص / چشم شور: کنایه از چشم آسیب‌زننده / رهروان، راه: تناسب / علت این که سالکان شب‌زنده‌داری می‌کنند (مردان شبانه سفر می‌کنند) این است که چشم شور صبح آن‌ها را از زفتن سرد می‌کند: حسن تعلیل

کدام گزینه آرایه‌های بیت زیر را نشان می‌دهد؟

«در سینه مستان نمی‌باشد نصیحت را اثر / سرمه نتوانست کردن چشم گویا را خموش»

(۱) تشبیه - متناقض‌نما - واج‌آرایی - اسلوب‌معادله - کنایه

(۲) مجاز - حس‌آمیزی - تضاد - واج‌آرایی - اسلوب‌معادله

(۳) کنایه - حسن‌تعلیل - تضاد - مراعات‌نظیر - تشبیه

(۴) جناس - استعاره - حس‌آمیزی - متناقض‌نما - مراعات‌نظیر

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مجاز: سینه ← دل / حس‌آمیزی: نسبت دادن گویایی و خموشی به چشم (در آمیختن

حواس بینایی و شنوایی) / تضاد: گویا و خموش / واج‌آرایی: تکرار واج «س» / اسلوب‌معادله: مصراع دوم، مصداق و

مثالی برای توجیه مفهوم مصراع اول است.

آرایه‌های کدام بیت تماماً درست ذکر شده است؟

۱) مشکم ز زلف غیر چه آوردی ای صبا / کز کوی آن نگار مگر خاک کو نبود (تشبیه - تشخیص)

۲) لوح رخسار تو از نقش تماشا ساده بود / دست یغمایی در آغوش گلستانیت نبود (استعاره - ایهام)

۳) تنگدستی قسمت صاحب‌دلان امروز نیست / غنچه این باغ را در جیب هرگز زر نبود (اسلوب معادله - تناسب)

۴) العطش می زد تمنا در بیابان طلب / محشر لب تشنگان چاه زنخدانت نبود (متناقض نما - کنایه)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه: خاک کو «مشبه» / مشک «مشبه به» / ای صبا: تشخیص

در کدام گزینه «استعاره» و «جناس تام» به کار رفته است؟

(۱) از کام عشق بگذر و راه رضا سپر / زیرا که از رضا همه حاجت شود روا

(۲) کس اندر عهد ما مانند وی نیست / ولی ترسم به عهد ما نپاید

(۳) آینه را ز آه بود تیرگی ولیک / از آه صبح آینه دل برد صفا

(۴) ساعتی کز درم آن سرو روان بازآمد / راست گویی به تن مرده روان بازآمد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. استعاره: سرو

جناس تام: «روان» در مصراع اول: رونده و حرکت کننده / «روان» در مصراع دوم: روح و جان

نام پدیدآورنده چند اثر به درستی مشخص نشده است؟

(جوامع الحکایات و لوامع الروایات: محمد عوفی)، (عباس میرزا، آغازگری تنها: مجید واعظی)، (شلوارهای وصله دار:

لطفعلی صورتگر)، (مرصادالعباد من المبدأ إلى المعاد: نجم الدین رازی)، (اسرار التوحید: محمد بن منور)،

(تحفة الاحرار: جامی)، (روضه خلد: مجد خوافی)، (تذکرة الاولیاء: عطار)

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شلوارهای وصله دار: رسول پرویزی